Informatie aan de Raad

Datum
7 november 2023
Portefeuillehouder
M. Sanderse

Auteur(s)
C.K.D. ter Veen
Keten
Ruimte

Commissievergadering
n.v.t.
Raadsvergadering
n.v.t.
Openbaar
ja

Onderwerp
Regio Deal Regio Zwolle

Inleiding
Regio Zwolle heeft 31 oktober namens alle regionale partners een ambitieuze aanvraag bij het Rijk ingediend voor een Regio Deal 5e tranche. De aanvraag sluit inhoudelijk nauw aan bij de ambities van de Meerjarige Agenda Regio Zwolle 2024-2028 (Regio Zwolle Stapt Door) en wordt gesteund door een brede regionale coalitie van meer dan 75 partijen. Door een Regio Deal kan een aantal opgaven in de regio versneld en met meer impact worden uitgevoerd om zo de 800.000 inwoners en 80.000 ondernemers een sterker toekomstperspectief te bieden. Via deze informatienotitie willen wij u op de hoogte brengen van deze aanvraag Regio Deal Regio Zwolle en het vervolgproces.

Propositie Regio Zwolle
Regio Zwolle wil een vitale regio zijn en blijven. In onze gezamenlijke meerjarige agenda voor de periode 2024-2028 hebben we vastgesteld dat dit betekent dat we streven naar meer welvaart en welzijn voor alle mensen die in onze regio wonen, werken en leven. Met de meerjarige agenda hebben de samenwerkingspartners samen een strategie geformuleerd om invulling te geven aan de urgente opgaven op het gebied van: 1. Economie en Arbeidsmarkt en 2. Ruimtelijke Ontwikkeling. De opgaven waar we in onze regio aan werken, zijn verweven met de opgaven en transities waar Nederland als geheel voor staat.

We staan als regio voor een forse groeiopgave, zowel in woningen als in werkgelegenheid. We zijn in toenemende mate een aanvulling op de Randstad en een belangrijk puzzelstuk in de oplossing van de woonopgave in Nederland. Een positieve ontwikkeling, die meer (economische) bedrijvigheid en levendigheid met zich mee brengt. Maar het vraagt ook oog houden voor de leefbaarheid op lange termijn. De uitdaging voor onze regio zit erin om de groei te regisseren; te groeien op een manier die bij de regio past en deze evenwichtig over de regio te verdelen, waarbij we rekening houden met de behoeften van inwoners en ondernemers (zeggenschap over de eigen leefomgeving) en de eigen karakters van de deelgebieden. Wat wij hier aan ervaring op doen, is ook voor andere regio's relevant. Tegelijkertijd maken de omvang en impact van deze opgaven dat we als regio de hulp van het Rijk, met name op het gebied van kennis, regelruimte en ook financiën, goed kunnen gebruiken. Daarom hebben wij vanuit onze eigen kracht de Regio Deal propositie geformuleerd. Om het partnerschap met het Rijk te versterken, te werken aan onze eigen uitdagingen voor de toekomst en daarmee een grote bijdrage te leveren aan een Nederland waarin elke regio telt. We willen samen werken aan het beste voor Nederland.

Kop van de Veluwe
De Kop van de Veluwe heeft actief bijgedragen aan opzet en invulling van deze regiodeal. De gemeenten in de Kop zijn aanjager geweest voor het opstellen van een programma Vitale Kernen. Hiervoor hebben we in de Gebiedsverkenning de basis gelegd. We zijn blij dat RegioZwolle een apart

programma Vitale Kernen en Gezonde Buurten opzet en dat opvoert in de RegioDeal. We willen ons inzetten voor dit programma en hopen met deze regiodeal middelen beschikbaar te krijgen om inhoud te geven aan dit programma.

Overigens heeft de Kop van de Veluwe ook een aandeel in een andere RegioDeal: de Veluwe. De provincie Gelderland heeft in samenwerking met het bureau Veluwe-op-1 een aanvraag ingediend. Middelen die vanuit deze deal beschikbaar worden gesteld, kunnen worden besteed aan voortzetting van het beleid om de druk op de Veluwe te ontlasten. Dit wordt gedaan door het creëren van poorten en ontvangstlocaties, waar mensen geïnformeerd kunnen worden over diverse attracties in het gebied, op en rond de Veluwe. Dit zal uiteindelijk bijdragen aan spreiding van bezoekers in tijd en ruimte. De ontwikkeling van de Poort van de Veluwe in Nunspeet is hier een voorbeeld van.

In de Samenwerkingsagenda Kop van de Veluwe hebben we aandacht en steun voor vitale kernen benadrukt. We pleiten voor ruimte voor kleine gemeenten om extra woningen te kunnen bouwen. Die zijn nodig om de welvaart in de gemeenten op peil te houden. Nieuwe woningen leveren investeringen op in voorzieningen binnen de gemeenschap, zoals scholen, gezondheidscentra en bibliotheken. Hiernaast vragen gemeenten hulp bij herstructurering van locaties en terreinen. Kostbare operaties waarvoor vaak middelen en expertise ontbreken.

Inzet
De huidige Regio Deal loopt af op 31 december 2023. Deze Rijk – Regio samenwerking heeft de regio al in stroomversnelling gebracht, maar onderzoeken en analyses laten duidelijk zien dat meer nodig is. Daarom dient Regio Zwolle nu een nieuwe aanvraag in. De Regio Deal propositie is langs drie programmalijnen opgebouwd:

1. Toekomstbepalende bedrijven als drijvende kracht
2. Vitale kernen en gezonde buurten verspreid over de regio
3. Omslag naar een natuur inclusieve en klimaatadaptieve regio

De brede welvaart in Regio Zwolle staat onder toenemende druk. Onder de oppervlakte zijn de eerste scheuren te zien in het stevige fundament van de regio. Het ontbreekt veel van de microbedrijven in onze regio aan voldoende verandervermogen om met gestapelde transities van klimaat, energie en circulariteit om te gaan. De leefbaarheid in kernen staat onder druk door vergrijzing, ontgroening en een afnemend voorzieningenniveau. En klimaatverandering brengt specifieke uitdagingen mee voor de regio, die gelegen is in één van de grootste delta's van Nederland. Met de Regio Deal wil de regio met het Rijk deze stapeling van opgaven oppakken. Met een verbeterde ondernemersdienstverlening, de (door)ontwikkeling van enkele (regionaal verspreide) innovatieclusters en het realiseren van duurzame werklocaties. Met investeringen in onze kernen en buurten gericht op preventie en positieve gezondheid versterken we het sociaal weefsel van onze regio en verbeteren we de leefbaarheid en gezondheid van inwoners. We geven ruimte aan initiatieven uit de samenleving die leiden tot investeringen met een duurzaam effect op betrokkenheid en sociale cohesie. En tot slot gaan we met de ruimtelijke opgave aan de slag door natuurinclusief en klimaatadaptief ontwikkelen centraal te zetten om zo de leefbaarheid in brede zin te versterken. We willen ruimte winnen door functiecombinaties toe te passen, onder andere bij de beoogde investeringen in werklocaties.

Financiën
Onze regionale propositie kent een investeringsprogramma bestaande uit € 32 miljoen Rijksbijdrage en minimaal € 62 miljoen regionale cofinanciering. De Regio Deal bouwt voort op de ambities zoals beschreven in de Meerjarige Agenda 2024-2028 (Regio Zwolle Stapt Door). Daarmee bieden wij het Rijk een substantieel grotere multiplier dan de minimaal benodigde publieke cofinanciering van 50% (€ 32 miljoen). Wanneer we de totale investering optellen bedraagt de vernieuwde Rijk-Regio samenwerking minimaal € 94 miljoen voor de periode 2024-2027. Hoe de verdeling binnen de regionale partners vorm krijgt, is onderwerp van gesprek na de toekenning. Op dat moment starten

de gesprekken over cofinanciering door alle regionale partners. Voor gemeenten kan deze gevonden worden in de bijdrage aan de Meerjarige Agenda Regio Zwolle of de reguliere begroting. Dit op basis van inhoudelijke matching van de Regio Deal propositie met lokale ambities. Om dit gesprek te voeren wordt in kwartaal 1 2024 door het Regio Zwolle Bureau een informatiemoment over de Regio Deal Regio Zwolle georganiseerd.

Vervolgproces
Het Rijk beoordeelt de komende maanden de aanvragen voor Regio Deals. Wij verwachten in februari 2024 van het Rijk te horen of de Regio Deal Regio Zwolle wordt toegekend en welk bedrag daarvoor beschikbaar wordt gesteld. Na een positief besluit start het verdiepende uitwerkingsproces met de ministeries, over de inhoud en de financiën. Dat proces speelt in de periode tot en met de zomervakantie. Ter voorbereiding op deze nieuwe Regio Deal fase wordt in de komende weken het te doorlopen proces met alle regionale partners uitgelijnd. Nadere informatie daarover volgt via de programmamanager Regio Deal Regio Zwolle.

Dat het voorstel voor de Regio Deal nu is ingediend betekent niet dat we nu als regionale partners in een soort van 'wachtstand' zitten. Aankomende maanden vindt een gerichte lobby plaats. Lobby doen wij op allerlei niveaus. Onze hoofdboodschap is dat de regio met de programmalijnen aan de slag gaat (ook als de Regio Deal deze ronde niet wordt toegekend) en dat de Regio Deal helpt om de uitvoering op te schalen en te versnellen. Daarbij is het Rijk nodig om expertise in te brengen, (experimenteer-)ruimte te geven, schaalbare regionale initiatieven financieel te faciliteren en belemmerende regels weg te nemen.

Bij de selectie van voorstellen houdt het Rijk rekening met de verdeling over Nederland. Er is sprake van een beperkt budget, € 334,6 miljoen voor de 5^{e} tranche Regio Deals. Daarom krijgen niet alle voorstellen die aan de voorwaarden uit het afwegingskader voldoen een Regio Deal. Indien de Regio Deal onverhoopt niet wordt toegekend zetten we ons in om op andere manieren de regionale opgaven aan te pakken.

Afsluitend
In de bijlage bij deze informatienotitie vindt u de propositie Regio Deal Regio Zwolle. Wij hopen u voor nu voldoende te hebben geïnformeerd. Uiteraard zullen wij u van vervolgstappen op de hoogte houden en u daar bijtijds bij betrekken.

Bijlagen
1. Propositie Regio Deal Regio Zwolle